

Autor: Luděk Toman

Projásali jsme se až k všeobecné nenávisti k politikům

Mediální činovníci letošního několikanásobného výročí ('69, '89) využívají k omílání standardní antikomunistické hysterie. Ale čas na to, abychom si připomínali, jak můžeme být šťastní, že tu máme demokracii, svobodu a lidská práva, skutečně není. Není na to čas a není k tomu především vůbec žádný důvod.

Především proto, že nyní můžeme „slavit“ 20 let systému, který lidmi dokonale pohrdá. Jejich životy, bezpečím, majetky, jistoty. Ale také jejich názory. Ty politiky nezajímají. Politická scéna se dávno zvrhla v boj několika mafiánských klubů, soustředěných na maximalizaci osobního majetkusvých členů, kteří se nemusí bát ani ztráty svých politických postů, ani toho, že je občané z parlamentu a vlády vyprovodí rychlým krokem.

Jak je to možné? Jak je možné, že politický systém se svými předáky, který si dává do štítu demokracii, může totálně a dokonce ostentativně pohrdat vůlí občanů? Kuponová privatizace, prosazená mafiánskými a zlodějskými metodami, kterou propagandisticky jistila média a politicky prosazovala strana reprezentující zájmy veksláků, velkorysé restituce do rukou vyvolených z okruhu havlovské oligarchie, rozbití Československa navzdory tomu, že většina Čechů a Slováků si toto vlastizrádné dílo nepřála, vstup do nejrůznějších pochybných vojenských paktů a spolků (NATO) bez referenda a v neposledním případě i zaryté a stále nekončící proradarové nadšení „demokratů“.

Třebaže v tomto případě si to veřejnost tak docela nenechala líbit a kromě tvrdohlavého odmítání radaru v průzkumech veřejného mínění se vzchopila, v míře, které byla schopna, i k fyzickému vyjádření odporu. To jsou jen ty nejmarkantnější a nejviditelnější případy. Když v těch strategických, je jasné, že o to více to platilo v těch méně viditelných a pro laika málo srozumitelných kauzách, ovšemže taktéž významně předurčující život lidí v této zemi, že se odehrávala a odehrávají za neprostopnou oponou, za níž mají přístup jen vyvolení lobbisté a korupčníci.

Vláda občanů? Vláda věcí tvých, lide český, se ti do rukou navrátila? To zní skutečně jako ironie. Kdyby tuto svoji hymnu z '68 Marta Kubišová na Václavském náměstí znovu zazpívala, lidé by ji vypískali. Tedy alespoň běžní občané. To, co se nazývá volby, se dávno (pokud to kdy bylo něčím jiným) stalo vyprázdněným divadlem, které slouží pouze ke dvěma věcem: recyklování již několikanásobně recyklovaných politických figur a za další zaručení a legitimizaci toho, že vše ve své podstatě zůstane tak jak je.

Jestliže právo rozhodovat o politickém osudu, tedy volit skutečně, a ne fiktivně, se v dnešním systému stalo surrealistickou iluzí, je třeba říci, že iluzí je i celá řada lidských práv. Nezaručují člověku ani právo na život (natož důstojný život) a bezpečí a dokonce – což by u systému, jehož tvůrci zbožňují „soukromé vlastnictví“ mohlo překvapit – ani nedotknutelnost vlastnictví osobního. Jen poslední propad na světových burzách připravil o statisíce korun množství českých spořilů, kteří nalítli slibům „finančních expertů“ a své úspory svěřili do „bezpeční“

jejich fondů a bank, kde se měly „zhodnotit“.

Nezhodnotily. Posvátnost soukromého vlastnictví se ctí jak kdy a jak pro koho. Nejobecněji tuto dvojakost můžeme shrnout zásadou, že systém je ctí tím hůře, čím menší je jeho množství, a tím sofistikovaněji, čím mohutnější je jeho zásoba. Velkým vlastníkům dnešní systém umožňuje tunelovat vlastnictví těch malých, a nejen přímo kriminálními metodami, jako se to dělo především v dobách kuponové privatizace a vůbec privatizace majetku, ale i řadou méně nápadných právnických klíčků a triků.

Bod po bodu by se dalo probírat jedno iluzorní lidské právo po druhém a jedna iluzorní svoboda po druhé, které jsou zakotveny v Ústavě, ale na které praktická realita nebere ohled a zástupy renomovaných právníků k tomu mlčí. Když mluvíme o politických právech, máme tedy především právo volit, třebaže průměrně vydělávající člověk si musí být vědom toho, že na to, aby měl skutečně faktickou sílu něco rozhodnout, musel by mít v kapse nejméně desetitisíckrát větší obnos peněz, než má. Takže aby si na své politické právo mohl reálně sáhnout, musel by si předtím, než zajde k volbám, raději odskočit na několik let vydělávat na burzu a nebo ještě lépe velmi činorodě se zapojit do některé z několika politických či ekonomických mafií, které si rozdělily bohatství české země.

Iluzorní je přirozeně i veškerá „rovnost“ občanů před zákonem. O tom, co je to právo a zákonnost, rozhodují právní normy ústy svých vykladačů – právníků, takže práva jsou občanovi nadělována tím exkluzivněji, čím luxusnějšího právníky si může dovolit. Logicky proto jedněm prošly a procházejí miliardové podvody, zatímco druzí se neuniknutelně potýkají s problémy při řádově nižších škodách, a někteří dokonce jen proto, že nalítli či udělali obyčejnou lidskou chybu. Říká se tomu „spravedlnost“, ovšem už se nedodává, že je to spravedlnost odměřovaná podle velikosti měšců zlaťáků, které v nich cinkají.

Samozřejmě, z historického pohledu přece jen nějaká práva máme. Třeba se můžeme volně pohybovat po celé zemi (ne po celé, na soukromé pozemky vstup zakázán), zmizet z ní (vystěhováním), pískat si na ulici a chodit po trávnících (ne po soukromých). Takže nějaká svoboda zde přece jen je. A je to přesně svoboda, která odděluje jedince – robotníka a jedince – nevolníka od jedince, který funguje jako čerstvá nájemní síla připravená ke zhltnutí pařravým kapitálem. Takového volně plachtícího jedince potřebuje mnohem víc než nějakého k hroudě půdy doživotně upoutaného otroka. Dnešní stav demokracie, svobody a „lidských práv“ by tedy možná mohl vzbudit nadšení v dobách „naší paní“ Boženy Němcové (i když je otázka, zda by tehdejší lidé zase našli porozumění pro dnešní postmoderní kulturní výstřelky).

Ale podívejme se na to, jak je možné, že takový systém občané vůbec trpí a proč vlastně může stále existovat.

První a nejsilnější zbraní systém je lež. Tedy spíš Lež. Ohromná, velkohubá, troufalá a sebevědomá. Jako by chtěla dokázat nepravdu pořekadla, že lež má krátké nohy. Ta dnešní lež si vykračuje, ba lehkým krokem cválá, poskakuje, pobíhá sem a tam, přeskakuje v neuvěřitelných kouscích hlavy občanů, kteří si úžasem mohou vykrotit krky. Lež stála na samém počátku sametové revoluce, kdy „morální autorita“ slibovala hory doly a zaklínala se,

že naše země bude ještě víc sociálně spravedlivá a že v ní nebude nezaměstnanost. Její souputníci, taktéž „morální autority“ tehdy svého gurua neokřikli „Lžeš!“ a ani později se z jejich úst nezvalo „Lháři!“. Takže, podobně jako v Bibli, když byl stvořen svět, na počátku dnešního systému stálo také slovo. Ale lživé slovo.

Zdrojů trvanlivosti systému je přirozeně víc. I když lež je součástí každé z nich. Volby, kde občané ve skutečnosti volit nemohou, demokracie-vláda lidu, kde lid sehrává roli ubožáků nevěřicně zírajících na „své zástupce“, svobodná konkurence, která ve skutečnosti vůbec není svobodná, právo, které je ve skutečnosti bezprávím či přímo výsměchem a dalo by se pokračovat takřka do nekonečna.

Nejsilnější zbraní systému jsou média. Komunističtí ideologové kdysi těžce zaspali dobu. Zatímco té jejich propagandě se lidé vysmívali a pošklebovali, tu dnešní hltají, aniž si toho jsou vědomi. Rozhádání politikové demonstrují „pluralitu“. Škoda, že komunisté to kdysi neuměli: V televizi se mohli hádat soudruzi Bilak se Štrougalem, národ (tedy dva naše národy, Češi a Slováci) by se rozdělil na „štrougalovce“ a „bilakovce“ a komedie v socialistickém rouchu mohla začít.

Vládci dnešního systému jsou ovšem obdařeni velkou inteligencí. Tedy jedná se svého druhu o inteligentní systém. Ne ten starý Marxův kapitalismus: plný střetů, bouřek, vzájemných nesvárů, už hrozících převrhnout nejistou bárku na moři, ve kterém stačí odhalit nejslabší článek řetězu a trhlina se pak bude šířit téměř rychlostí světla, až starý svět pohřbí na mořském dně. To spíš ten starý socialismus připomínal nevidoucího, který kormidloval kocábku ke skalisku.

Kapitalisté dokázali, že mohou mít lepší propagandu než komunisté. Kapitalisté dokázali, že mohou mít lepší internacionálu než komunisté. Zatímco ta komunistická se utápěla ve vzájemných sporech a třenicích, nepružná, zkostnatělá, ta jejich vybavena tisíci očima a lživými jazyčky získala masy na svou stranu. Do rudé matrjošky pak už stačilo jen strčit. Kapitalisté dokázali, že dovedou člověka zasypat takovým množstvím nejrůznějšího konzumního zboží, že komunistický program permanentního zvyšování životní úrovně se proti tomu jevil jako nepovedený vtip. I když, jak víme, bohatství v dnešním systému je velmi relativní a množství zboží vystavených v giga-obchodech se životní úrovní lidí zdaleka nerovná.

Velmi efektivní je také způsob výkonu moci v koloniích, jednou z nichž jsme se dávno stali. Dnešní systém nepotřebuje na svou stranu získat masy přesvědčených idealistů (i když masy se mu svým způsobem získat podařilo), ani nemá zapotřebí někoho školit a uvědomovat, natož vychovávat. Vládne pomocí úzké skupiny vyvolených jedinců, které nechává cirkulovat v různých partajích a názorových prouděch, pro které svými médii zajišťuje publicitu a také finanční zdroje. Malá skupina politických prostitutek se vždycky kontroluje lépe než velké masové hnutí. I proto systém nepořádá žádné pochody a shromáždění, kde by jeho odpůrci dostali vynikající příležitost, jak mu plivnou do tváře. Má jen jedno: volby. Horké hlavy se v nich zchladí a postupem času zkrotnou, věrní dostanou důkaz, že „voliči je chtějí“. A veřejnost dostane další lekci kurzu „jakou máme pěknou demokracii“.

Ale v rámci férovosti uveďme i hlasy těch, kteří systém považují za správný a proč. K tomu není nikdo povolanejší než Winston Churchill, jehož ubezpečení, že systém je ten nejméně špatných ze všech špatných, musíme vzít v úvahu. Systém je skutečně v mnoha ohledech „přirozený“. Jeho motorem je přirozená lidská chlemtavost, systém dosyta ukojuje všemožné lidské vášně a pudy. Bere člověka tak jak je a ne jinak.

Jaký je ideální demokratický občan? Lhostejný tvor, tupě přihlížející k nepravostem blízko i daleko, upravující své politické mínění podle televize, plně soustředěný na „maximalizaci svého osobního prospěchu“, jak se popisuje homo oeconomicus v ekonomických učebnicích.

Jaký je dokonalý demokratický politik? Politická prostitutka, která v rámci svého zvolení a udržení v křesle slíbí cokoli. Tedy cokoli slíbí veřejnosti, která vhadzuje hlasy do urn, aniž by si pak dělal hlavu se splněním slibů. A cokoli slíbí i neveřejným bossům, kteří přihazují peníze na volební kampaň. Jenže tyto sliby pak skutečně dodrží, i kdyby kvůli tomu měly umřít tisíce lidí.

Jestliže bychom vskutku měli přijmout Churchillův postoj, nedělejte raději nic, všechno spíš pokazíte, je otázka, proč sami demokraté, když troubili do boje proti nejrůznějším „totalitám“, apelovali na odvahu, čest, morálku, povinnost, nelhostejnost lidí. Morální vina, řečnění, již k takové dokonalosti dovedli kdysi disidenti, spočívající v aktivním či pasivním souhlasu se systémem, je dnes mnohonásobně vyšší než kdysi v normalizačních časech. Dnes znamená souhlasit s zabíjením, s vražděním lidí.

V Iráku, kam jsme jako spojenci tažení systému podporovali, či v Afghánistánu, nemluvě již dříve o Jugoslávii. Pokud jsou mrtví Afghánci či Iráčané někomu lhostejní, může se podívat kolem dokola a uvidí úplně stejný přístup k lidským životům i v naší zemi. Někteří odumírají přímo před našima očima na ulicích českých měst.

Ale není to jen neúcta k lidskému životu, jde i o zdraví, které se stále více stává zpoplatňovaným zbožím, majetek těch, kteří o něj přišli v bezohledných exekucích, život ve strachu, v kterém žije množství nezaměstnaných a jejich rodin, nemluvě o všech obětech násilí a kriminality, které k systému patří od jeho znovuzrození v 1990 a stále se stupňují. Nemůžeme zapomenout i na tisíce (statisíce?) lidí diskriminovaných kvůli svému názorovému přesvědčení třeba tím, že na některé významné posty ve státě a společnosti mají vstup zcela zapovězen.

Takže kam zmizel váš smysl pro „morálku“, „odpovědnost“ a „svědomí“, „demokraté“?